

Kronoby kommuns plan för verkställande av Jakobstadsregionens klimatstrategi år 2025

Inkl. uppföljning av åtgärder år 2024

Godkänd av kommunstyrelsen 3.3.2025 § 36

Innehåll

1 Inledning.....	2
2 Mål och målformulering.....	3
3 Avdelningsvisa åtgärder	5
3.1 Allmänna sektorn.....	5
3.1.1 Allmänna kansliet.....	5
3.1.2 Fritidsbyrån.....	8
3.1.3 Biblioteket	10
3.1.4 Medborgarinstitutet.....	11
3.1.5 Ekonomikansliet.....	12
3.2 Bildningssektorn.....	14
3.3 Tekniska sektorn.....	18
3.3.1 Tekniska kansliet.....	18
3.3.2 Byggnadskansliet	23
3.3.3 Miljökansliet	24
4 Klimatsmarta åtgärder som redan görs.....	27
5 Årsklocka för år 2024 med uppföljning av mål.....	30
6 Årsklocka för år 2025 med uppställda mål.....	32
7 Åtgärdsuppföljning och evaluering.....	35

1 Inledning

Under 2024 har Kronoby kommun fortsatt att främja hållbara transportalternativ genom olika initiativ, med särskilt fokus på cykling. Genom *Pigga pedister*-projektet fick invånare och anställda möjligheten att låna elcyklar av terrängmodell, vilket har visat indikationer på en ökad cykelanvändning och positiva attitydförändringar. Kommunen har även lanserat en cykelbroschyr som lyfter fram natursköna cykelleder i alla tre kommundelarna, vilket ytterligare uppmuntrar till ett aktivt och hållbart resande. Hittills har hela 5 % av kommunens invånare lånat kommunens elcyklar.

Som ett led i förverkligandet av grön omställning och samhällsomvandling besökte kommunstyrelsen, fullmäktiges presidium och tjänsteinnehavare Skellefteå i maj 2024. Med anledning av att företaget Arctial i december 2024 offentliggjorde sina planer på att eventuellt bygga en produktionsanläggning för koldioxidsnålt aluminium i Kronoby och Karleby's nyplanerade industriområde Kronoporten kommer dessa teman troligtvis att bli ännu mer aktuella och nödvändiga framöver.

Det kan konstaterats att de i planen uppställda målen har varit realistiska och att de allra flesta målen planerade för år 2024 har kunnat uppfyllas: Totalt 75 av de 78 mål som definierats för år 2024 har uppfyllts helt eller delvist. Samtidigt har uppställningen av både kortsiktiga och långsiktiga mål gett stöd i budgetarbetet, eftersom de individuella åtgärdernas uppskattade effekter har kunnat beaktas i åtgärdernas prioritetsordning.

I detta dokument ingår såväl en plan för åtgärder för år 2025 som en uppföljning av de åtgärder som gjorts och de mål som ställts för år 2024. De för år 2025 inplanerade åtgärderna hittas i slutet av denna rapport i form av en årsklocka.

2 Mål och målformulering

Kommunens målsättning bygger på SMART:a mål:

S	= specifik	Vad exakt vill vi uppnå?
M	= mätbart	Hur vet vi att vi har lyckats?
A	= accepterat	Är målet uppnåeligt och realistiskt?
R	= relevant	På vilket sätt hjälper vi kommunen?
T	= tidsbundet	När ska målet vara uppnått?

Våra smarta mål låter sig återspeglas i Jakobstadsregionens modell (se följande tabell). I denna plan har dock tabellen nedan adapterats på så vis att kolumnen *Ansvarig part* saknas – i stället görs avdelningsvisa tabeller där varje avdelning får ta ansvar för målen i sin egen tabell.

Mål	Ansvarig part	Mätare	Genomförande	Uppskattad effekt
SMART-målformulering (se ovan)	Avdelning	Antal (per enhet) eller ja/nej- påstående	År eller årsintervall, t.ex. 2022 eller 2022–2025	1, 2 eller 3 stjärnor:

Mål-modell lånad från Jakobstadsregionens strategi *Klimatsmarta tillsammans*.

Den uppskattade effekten mäts i enheten stjärnor, vilka motsvarar den effekt som åtgärden skulle ha för avdelningen i fråga – inte i relation till andra avdelningar. Tre stjärnor innebär att åtgärden har en stor effekt på minskningen av klimatavtrycket för avdelningen, medan en stjärna innebär en liten effekt på minskningen. Tanken är att stjärnorna ska få fungera som stöd för vilka åtgärder som avdelningarna behöver prioritera.

Genomförandet anges antingen i år eller i årsintervall. I båda fallen förutsätts dock att målet fortsättningsvis kommer att vara uppnått 2030 – även om genomförandet skulle vara t.ex. 2025 eller 2022–2025. Med andra ord: Ifall en åtgärd exempelvis vore att ordna ett årligt evenemang kring ett

visst tema och genomförandet för åtgärden är 2022–2025 bör evenemanget även ordnas årligen under 2026–2030.

De föreliggande förslagen på målformuleringar har utarbetats i tätt samarbete med alla avdelningar. Vi strävar efter att alla avdelningar ska vara delaktiga och bidra till förverkligandet av planens klimatåtgärder. Detta för att säkerställa att åtgärderna är realistiska och med säkerhet implementeras.

3 Avdelningsvisa åtgärder

I det följande presenteras de åtgärder som Kronoby kommun kommer att vidta för att uppnå målen i Jakobstadsregionens gemensamma klimatstrategi. Åtgärderna presenteras avdelningsvist under den avdelning som ansvarar för de upplistade åtgärderna i kommunen. I de sektorer som är indelade i flera kanslier har åtgärderna ytterligare fördelats i skilda tabeller enligt det kansli som ansvarar för åtgärderna.

3.1 Allmänna sektorn

Allmänna sektorn omfattar allmänna kansliet, ekonomikansliet, fritidsbyrån, biblioteket och MI. Dessa uppgiftsområden strävar alla till att utveckla kommunen till en livskraftig, serviceinriktad kommun, med fungerande basservice på hela kommunens område och mångsidigt näringsliv. Service ges effektivt och ekonomiskt till kommunens invånare.

Inom den allmänna sektorn jobbar vi för att minska klimatavtrycket genom att kraftigt dra ner på användningen av papper.

3.1.1 Allmänna kansliet

Allmänna kansliet ansvarar för att kommunens verksamhet och förvaltning sker på rätt sätt och enligt styrelsens mål. Ger kommunens invånare den information och service som de har behov av och med beaktande av kommunens tvåspråkighet.

Allmänna kansliets största bidrag för att minska klimatavtrycket är genom att kraftigt dra ner på användningen av papper och helt använda sig av pappersfria möten.

Mål	Mätare	Genomförande	Uppskattad effekt	Uppföljning av åtgärder för år 2024	
Ett skilt avfallskärl för plast tas i bruk i Kommungården.	Avfallskärl i användning: ja/nej	2022	★		Plastkärl med infoskylt är i fortsatt användning.
En samåkningskampanj för anställda ordnas.	Kampanj förverkligad: ja/nej	2022	★		Samåkningskampanjer har genomförts åren 2022 och 2023. Med anledning av inaktiviteten på Kimppakyyti-tjänsten gjordes det år 2024 istället satsningar på cyklingsfrämjande åtgärder. För att främja samåkning år 2025 kunde kommunen att använda sig av den nya Commu-appen (appen tas i bruk år 2025).
Digitala underskrifter tas i bruk i TWeb för att minska på papperskonsumtionen.	Digital underskrift i användning: ja/nej	2022	★★		Digitala underteckningar har införts och används fortsättningsvis.
Pappersfria möten: För att spara på papper och printkostnader varken printas eller skickas föredragningslistor eller protokoll ut.	Per post utskickade föredragningslistor och protokoll: ja/nej	2022–	★★★		Inga listor/protokoll har skickats ut per post sedan år 2022.
Digital underskrift tas i bruk av ungdomsfullmäktige samt av äldrerådet.	Digital underskrift i användning: ja/nej	2023	★		Numera undertecknas samtliga organs protokoll enbart elektroniskt.
Centralvalnämndens, Nedervetil områdesnämnds, Terjärv områdesnämnds och samarbetskommitténs protokoll undertecknas elektroniskt.	Digital underskrift i användning: ja/nej	2024	★		Numera undertecknas samtliga organs protokoll enbart elektroniskt.

Kommunen subventionerar cykelanskaffning åt sina anställda.	Möjlighet till subventionering: ja/nej	2023–2025	★		Under åren 2023 och 2024 subventionerade kommunen sammanlagt 15 cyklar, vilket motsvarar cyklar för 6 % av personalen.
Överbliven mat säljs eller ges till personal på skolor/daghem.	Möjlighet till försäljning av överbliven mat: ja/nej	2025–2030	★ ★		Försäljning av överbliven mat inleddes redan år 2023 och ingår fortsättningsvis som som en del av kommunens mat- och städupphandling.
Som en del av den nya mat- och städupphandlingen ingår höga krav ansvarsfullhet och hållbarhet.	Beskrivning av åtgärder som främjar ansvarsfullhet och hållbarhet	2024	★ ★ ★		En ansvarsfull upphandling av mat- och städtjänster förverkligades. I upphandlingen ingick t.ex. krav på miljömärkningar, närmat, delvis fossilfria transporter samt därtill ett sysselsättningskrav.
Arkiveringen digitaliseras helt eller delvist för att minska på pappersförbrukningen i enlighet med vad lagen tillåter.	Användning av digitala arkiverings-tjänster: ja/nej	2026	★ ★ ★		<i>Utgjorde ej ett mål för år 2024</i> Digital arkivering togs i bruk i Lupapiste-tjänsten på byggnadskansliet år 2023.
Mål som tillkommit år 2025:					
Vid interna möten serveras vegetariska tilltugg.	Vegetarisk servering: ja/nej	2025–	★		<i>Utgjorde ej ett mål för år 2024</i>
Upphandlingsdirektiven uppdateras och hållbarhet ingår som en målsättning vid kommunens upphandlingar.	Upphandlingsdirektiven godkänns av fullmäktige: ja/nej Hållbarhet ingår som en målsättning: ja/nej	2025	★ ★ ★		<i>Utgjorde ej ett mål för år 2024</i>

3.1.2 Fritidsbyrån

Fritidsbyrån ansvarar för ungdoms-, kultur-, idrotts- och välfärdsarbete i kommunen. Fritidsbyrån jobbar tillsammans med biblioteket, MI och tredje sektorn för att skapa en mångsidig och meningsfylld fritid som skapar hälsa och välmående hos kommuninvånare.

Fritidsbyrån jobbar med klimat och hållbart tänkande genom att regelbundet lyfta fram temat hållbarhet på ett konkret sätt i sociala medier och genom olika evenemang och tillställningar. Fritidsbyrån uppmuntrar också till cirkulärekonomi och sporrar till att promenera eller att cykla då det är möjligt i stället för att använda t.ex. bil som transportmedel.

Mål	Mätare	Genomförande	Uppskattad effekt	Uppföljning av åtgärder för år 2024	
Skriva inlägg på sociala medier där både privata och kommunala bokbytarhyllor/-lådor marknadsförs.	Antalet publicerade inlägg	2022–	★		Bokbytarhyllorna marknadsförs årligen via kommunens sociala medier.
Skriva tre stycken inlägg på kommunens sociala medier om temat hållbarhet (under hållbarhetsveckan).	Antalet publicerade inlägg	2022–	★		Under hållbarhetsveckan år 2024 utmanades invånarna bl.a. att nominera kandidater inför utdelandet av årets hållbarhetspris.
Årligen uppmärksamma hållbarhetsveckan med exempelvis ett evenemang, tävlingar eller annat program för allmänheten.	Hållbarhetsveckan uppmärksammas: ja/nej	2022–	★		Under hållbarhetsveckan år 2024 ordnades föreläsningar inom hållbar utveckling och rensning i hemmet. Därtill ordnade Ådalens skola och gymnasiet klädbytardagar.

Uppmuntra till cirkulärekonomi genom att köpa minst ett nytt redskap till biblioteket för utlåning samt att följa upp statistiken på utlåning av redskapen.	Antalet inköpta redskap och antalet utlåningar av redskap	2022–	★ ★		I slutet av året inköptes tre elcyklar, flera olika musikinstrument, en värmekamera och en terräng-rullator för utlåning vid biblioteket. Under året utgjorde elcyklarna, stormkök och frisbeen de föremål som lånades flitigast av bibliotekets kunder.
Stödjande av vandringsledernas upprätthållande genom årliga möten med vandringsledsaktiva, genom bidragsutdelning samt utdelning av gratis skyltar.	Antalet möten, belopp som utdelas samt utdelning av skyltar: ja/nej	2022–	★ ★		Ett möte ordnades även år 2024, men inhiberades p.g.a. det låga antalet anmälda. Bidrag och gratis skyltar utdelades.
Utdelning av priset Årets cykelpendlare.	Pris utdelat: ja/nej	2022–	★ ★		Priset utdelades år 2024 i samband med <i>Pigga pedister</i> -projektet.
Ordna skräpplockningstalko med ungdomsfullmäktige.	Talko förverkligat: ja/nej	2022	★ ★ ★		Talko ordnades även år 2024 och fortsätter att ordnas årligen. Kommunen deltog för andra året i rad i den nationella <i>Miljoner soppsar</i> -kampanjen.
Ordna en årlig cykelkampanj för kommunanställda, kommuninvånare och för skolelever tillsammans med bildningssektorn för att uppmuntra till hållbarare färd sätt.	Antalet förverkligade kampanjer	2022–2025	★ ★		Under år 2024 har kommunen gjort en satsning på att främja cykling genom projektet <i>Pigga pedister</i> . Inom projektet har cykelkampanjer ordnats åt invånare och anställda i form av <i>Kilometrikisa</i> . En standupföreläsning om cykling ordnades i åk 7–9. Skolorna ordnade egna cykelkampanjer.

Organisera återkommande storloppisar.	Antalet förverkligade storloppisar	2022–2025	☆☆		År 2024 ordnades bakluckeloppis vid Nedervetil skola.
Årvis minskning av antalet utskrifter.	Minskning av antalet utskrifter per år i procent	2022–2030	☆☆		Antalet utskrifter sjönk drastiskt med hela 50 % (enligt kopieringskostnaderna)
Inköp av allmänna elcyklar för utlåning/uthyrning.	Antalet inköpta elcyklar	2023–2030	☆☆☆		Gratis utlåning av elcyklar fortsatte. I medeltal cyklade invånarna 59,17 km per lån. Efter projektets avslutande gjordes anskaffningar av tre elcyklar för fortsatt utlåning.
En plan för hållbar utlåning av elcyklar utarbetas och invånare och anställda ges möjlighet att avgiftsfritt låna elcyklar.	Plan uppgjord: ja/nej och antalet utlåningar	2024–2026	☆☆☆		I samband med Pigga pedisterprojektet utarbetades en långsiktig plan för utlåning av elcyklar till allmänheten som har godkänts av sektionen för livskvalitet.
Köpa in cykel som producerar el för att öka allmän kunskap om energianvändning.	Antalet inköpta cyklar	2023–2030	☆☆		Ännu har ingen lämplig cykel hittats.

3.1.3 Biblioteket

Bibliotekets verksamhet är klimatsmart i sig själv: Genom att ges möjlighet att låna böcker i stället för att själv köpa egna kan samma bok läsas flera gånger av olika personer. Hållbarhet är kärnan i bibliotekens verksamhet: exempelvis plastbantas det vid kommunens bibliotek.

Huvudbiblioteket ligger i Kronoby centrum och har en filial i Nedervetil och en i Terjärv. Även bokbussen fungerar som ett rullande bibliotek och besöker regelbundet de områden i kommunen som

ligger långt ifrån huvudbiblioteket och dess filialer. Bokbussen fungerar som oundgänglig förbindelselänk mellan kommunens tre bibliotek då den varje vecka transporterar en stor mängd boklådor mellan biblioteken.

Mål	Mätare	Genomförande	Uppskattad effekt	Uppföljning av åtgärder för år 2024	
Bokbussen marknadsförs internt inom organisationen som en lösning för transport av mindre saker till de olika kommundelarna.	Marknadsföring gjord: ja/nej	2022	★		Utfört och fortsätter att marknadsföras.
Ett hållbarhetsevenemang ordnas vart tredje år på biblioteken för alla 3–5 åringar inom småbarnspedagogiken.	Evenemang ordnat: ja/nej	2023, 2026, 2029	★ ★		Ett hållbarhetsevenemang hölls för alla 3–5-åringar år 2023 och hålls igen år 2026.
Under hållbarhetsveckan ordnas årligen ett gemensamt evenemang kring temat hållbarhet tillsammans med medborgarinstitutet.	Evenemang ordnat: ja/nej	2022–2030	★ ★ ★		Föreläsningen <i>Rensa i röran</i> ordnades i samarbete med MI.
Mål som tillkommit år 2025:					
Utlåning av redskap och föremål marknadsförs för att sporra till cirkulär ekonomi.	Antalet vidtagna marknadsföringsåtgärder	2025–2030	★ ★ ★	Utgjorde ej ett mål för bibliotekets del år 2024	

3.1.4 Medborgarinstitutet

Kronoby MI är Kronoby kommuns medborgarinstitut och verkar i alla tre kommundelar. Verksamheten administreras av Kvarnen samkommun och MI:s kansli finns vid Kronoby folkhögskola.

MI ordnar kurser på olika orter i kommunen och strävar efter att ordna kurser ute i byarna så att kursdeltagare inte behöver köra långa sträckor för att ta sig till en kurs. Hållbarhetstänket är centralt

i verksamheten: I praktiska kurser återanvänds olika typer av material, t.ex. kan gamla jeans användas för att skapa nya mattor och gamla möbler får nytt liv genom restaurering. Kurskatalogen trycks på miljövänligt papper.

Mål	Mätare	Genomförande	Uppskattad effekt	Uppföljning av åtgärder för år 2024	
Under hållbarhetsveckan ordnas årligen ett gemensamt evenemang kring temat hållbarhet tillsammans med biblioteket.	Evenemang ordnat: ja/nej	2022–2030	☆☆☆		Under hållbarhetsveckan ordnades föreläsningar kring hållbar utveckling och rensning i hemmet samt ett <i>Care & Repair Café</i> .
Distanskurser ordnas så att deltagarna kan delta i kurser hemifrån.	Distanskurser ordnade: ja/nej	2022–2030	☆☆☆		En distanskurs förverkligades.
Årligen ordna kurser kring cirkulär ekonomi och hållbar utveckling.	Kurser ordnade: ja/nej	2022–2030	☆☆☆		Tre föreläsningar ordnades och förverkligades.
Elektronisk underskrift tas i bruk för att minska på pappersutskrifter.	Elektronisk underskrift i bruk: ja/nej	2030	☆☆		Målet uppnåddes redan år 2023 då MI tog i användning elektronisk underteckning.

3.1.5 Ekonomikansliet

Ekonomikansliet handhar uppgifter som gäller kommunens ekonomi. Dessa innefattar exempelvis uppgörande av bokslut och statistik samt utbetalning av löner. Ekonomisk hållbarhet är ett centralt tema i ekonomikansliets verksamhet.

Mål	Mätare	Genomförande	Uppskattad effekt	Uppföljning av åtgärder för år 2024	
Ett nytt löne- och HR-system tas i bruk för att minska på pappersmängden (t.ex. reseräkningar och anhållanden om frånvaro).	Program i användning: ja/nej	2023	☆☆☆		Reseräkningar och anhållan om frånvaro digitaliserades år 2023 i Unit 4. Även arbets- tidsuppföljningen digitaliserades 2023 i OnTime-tjänsten. HR-systemet i sin helhet togs i bruk under år 2024. Därtill infördes en tjänst för elektronisk underteckning av avtal.
Anhållan om tjänsteårs- och erfarenhetstillägg digitaliseras. Så görs även dokumentationen av medarbetarsamtal och uppgiftsbeskrivningar.	Antalet nya moduler som tagits i användning i affärssystemet	2024	☆☆		Digitaliseringen av tjänsteårs- och erfarenhetstillägg, medarbetarsamtal, uppgiftsbeskrivningar och formulär för pensionering och uppsägning verkställdes år 2024.
Faktureringsstillägg införs för återkommande pappersfakturer	Tillägg infört: ja/nej	2024	☆☆		Målet kunde inte förverkligas eftersom Unit4-tjänsten inte har funktionen att automatiskt inkludera faktureringsstillägg. Att manuellt inkludera faktureringsstillägg bedöms vara en så tidsdryg process att målet slopas.
Ha en årlig kampanj om möjligheten att byta till e-faktura.	Förverkligad kampanj: ja/nej	2022–2025	☆☆		På fakturorna uppmuntras kunderna att byta till e-faktura. Information om hur man går tillväga hittas på webbplatsen. En e-fakturakampanj ordnades år 2023, men inte år 2024, inom småbarnspedagogiken.

Klimatstrategins åtgärder tas med i kommunens budgetar och vid uppföljning i bokslut.	Klimatstrategin nämns i budgetar och bokslut: ja/nej	2023–2025			I budgeten för år 2024 hänvisas det till klimatstrategin vid flertalet olika målsättningar. I bokslutet för år 2023 ingår ett kapitel som tar fasta på vidtagna klimatåtgärder med utgångspunkt i klimatstrategin.
---	--	-----------	--	---	--

3.2 Bildningssektorn

Kronoby kommuns bildningssektor jobbar medvetet för en hållbar utbildning. För att uppnå klimatkraven har fyra tyngdpunktsområden tagits fram som medvetet lyfts fram i kommunens alla skolor, förskolor och daghem.

Dessa fyra tyngdpunktsområden innebär satsningar på:

1. IT-utrustning
2. utepedagogisk verksamhet
3. hållbara transporter
4. ett hållbart arbetssätt för personal, barn och studeranden.

Mål	Mätare	Genomförande	Uppskattad effekt	Uppföljning av åtgärder för år 2024	
En lokal läroplan inom Eco-Schools-programmet uppgörs inom kommunen. Eco-Schools är ett globalt program som jobbar för hållbara skolor.	Förverkligat: ja/nej	2022–2024	☆☆☆		En läroplan har ej utarbetats. Istället har en lärstig för hållbarhetskompetens för den grundläggande utbildningen och gymnasiet uppgjorts inom det statligt finansierade, regionala projektet <i>Gröna stigen och Gröna färden</i> . Denna åtgärd går utöver det uppställda målet, vilket gör att detta inte längre behöver uppnås.
En lärstig för hållbarhet i grundskolan och gymnasiet godkänns och införs som ett komplement till läroplanen.	Lärstigen godkänd: ja/nej	2024	☆☆☆		Lärstigen godkändes av bildningsnämnden 24.4.2024 och tillämpades i kommunen från och med 1.8.2024.
<i>Päikky Admin</i> -tjänsten, som möjliggör digitala beslut för anhållan om plats i småbarnspedagogik, tas i användning.	Tjänsten i användning: ja/nej	2024	☆		<i>Päikky Admin</i> -tjänsten togs i bruk 1.3.2024.
Rotera leksaker, spel och pussel mellan olika enheter inom småbarnspedagogik för att främja cirkulärekonomin.	Roterade leksaker: ja/nej	2022–2025	☆☆		Sköts kontinuerligt av personalen.
Ordna en årlig cykelkampanj för kommunanställda, kommuninvånare och för skolelever tillsammans med fritidsbyrån för att uppmuntra till hållbarare färdssätt.	Antalet förverkligade kampanjer	2022–2025	☆☆		Inom <i>Pigga pedister</i> -projektet, som är kommunens satsning på att främja cykling, har cykelkampanjer ordnats åt invånare och anställda genom Kilometrikisa. En standupföreläsning om cykling hölls i åk 7–9. Det har även ordnats

					skolspecifika kampanjer.
Kommunens lärare skaffar sig ny kunskap och undervisningsmetoder genom att delta i fortbildningar om klimatet.	Antalet förverkligade fortbildningar	2022–2025	☆☆		I februari 2024 deltog rektorerna i ett klimatseminarium i Kalajoki. I april deltog samtliga lärare i hållbarhetsfestivalen vid Sursik skola där många olika slags workshoppar hölls.
Ordna årligt återkommande temahelheter för barn och elever om hållbarhet och biologisk mångfald, t.ex. om vikten att spara på papper, vatten och på miljön. Helheterna innefattar exempelvis tillverkning av insekthotell och fågelholkar.	Årlig redovisning av hur temat bidragit till ny kunskap hos eleverna.	2022–2025	☆☆☆		Hållbarheten är en naturlig del av kommunens pedagogik. I småbarnspedagogiken och förskolan har mängder av olika typer av material återanvänts, leksaker och möbler har köpts in från loppis och böcker har lånats och bytts vid enheterna. I skolorna implementeras <i>Gröna stigen och gröna färd</i> en flitigt och under året har man bl.a. haft temahelheter som berört skräpplockning, trädkramarveckan, närmät och klimatfostrande samtal. I gymnasiet har <i>Färdplanen för en hållbar vardag och fritid</i> beaktats och det har erbjudits en högskolekurs i klimat och hållbarhetsfostran.

En lektion i miljöfostran per år i åk 3, 6 och 9 med Ekorosk utöver annan miljöfostran.	Åk 3 deltagit: ja/nej, åk 6 deltagit: ja/nej, åk 9 deltagit: ja/nej	2023–2025			Centralskolans åk 4 besökte Krokfors och åk 3 deltog i Agentäventyret. Åk 4 i Nedervetil skola och Terjärv skola samt gymnasiets miljøråd besökte Ekorosk. Från Ekorosk var informatören på besök till Ådalens skola och gymnasiet och föreläste.
Skaffa <i>Grön flagg</i> -certifikat för kommunens alla skolor. Kriterierna för att bli certifierad innebär att skolan i sin verksamhet behandlar klimatfrågor ur ett långsiktigt och resultatinriktat perspektiv.	Antalet skolor med grön flagg	2022–2027			Alla kommunens grundskolor är <i>Grön flagg</i> -certifierade.
Höja kraven för skol-skjutsarnas leverantörer vid upphandlingar (t.ex. krav på högre euro-standarder och eldrivna fordon).	Högre miljökrav: ja/nej	2027		Utgör ej ett mål för år 2024	
Genom kampanjer uppmuntras eleverna att ta sig till och från skolan till fots eller med cykel istället för med buss eller taxi.	Kampanjer utförda: ja/nej	2022–2030			Skolspecifika cykelkampanjer har hållits. Därtill deltog Ådalens skola i en cykelstandup med den svenska komikern och föreläsaren David Sennerstrand.
Tillämpa utepedagogik inom småbarnspedagogiken samt alla förskolor och skolor samt utveckla en lärostig inom utepedagogiken.	Småbarnspedagogiken deltar: ja/nej, förskolorna deltar: ja/nej, skolorna deltar: ja/nej	2022–2030			Alla stadier inom bildningen (från småbarnspedagogiken till gymnasiet) deltog i utepedagogik. Läsårsplanen för kommunens utepedagogiska verksamhet följdes. Fokus har lagts vid trivsel utomhus.

Investera i minst en klassuppsättning IKT-utrustning per år.	Antalet nya klassuppsättningar	2023–2030	★ ★		Under år 2024 köptes 95 datorer och 30 iPads för bildningens bruk.
Skolbesök görs vid de lokala reningsverken för att de unga ska få en inblick i vattnets kretslopp.	Skolbesök gjorda: ja/nej	2024–2030	★ ★		Inga skolbesök gjordes.
Mål som tillkommit år 2025:					
Earth hour, finska naturens dag och trafikveckan uppmärksammas i skolorna.	Åtgärder gjorda	2025–	★ ★		Utgjorde ej ett mål för år 2024
Uppföljning av lärtigen för hållbarhet.	Uppföljning gjord: ja/nej	2025	★ ★		Utgjorde ej ett mål för år 2024

3.3 Tekniska sektorn

Tekniska sektorn omfattar tekniska kansliet, byggnadskansliet och miljökansliet som alla har ett nära samarbete. Sektorn ansvarar för att upprätthålla en hållbar infrastruktur i kommunen.

3.3.1 Tekniska kansliet

Tekniska kansliet ansvarar för utförandet av tekniska tjänster inom kommunen. Bl.a. byggande och underhåll av byggnader, vägar, grönområden och idrottsanläggningar hör till ansvarsområdet. Kansliet ansvarar även för markplaneringen samt övervakar byggandet inom kommunen.

Tekniska kansliet jobbar med att förminska klimatavtrycket genom att aktivt skapa energisparande lösningar. Existerande byggnaders tekniska lösningar ses över och förbättras eller förnyas. Vid allt byggande iaktas miljövänliga och hållbara lösningar. Planering och skapandet av infrastruktur strävar till att förbättra förutsättningar för lättrafik och användning av miljövänliga drivmedel.

Mål	Mätare	Genomförande	Uppskattad effekt	Uppföljning av åtgärder för år 2024	
Cykel fixas upp och tas i gemensamt bruk av personalen.	Cykel i bruk: ja/nej	2022	★		Fem nya cyklar samt utrustning togs i bruk på olika håll i kommunen.
Avfallskärl för plast tas i bruk vid större offentliga byggnader.	Avfallskärl i användning: ja/nej	2023	★ ★		Avfallskärl för plastförpackningar är i användning vid alla kommunens offentliga byggnader.
Inreglering av utomhusbelysningen.	Inreglering förverkligad: ja/nej	2022	★ ★		Nattsläckning har utförts och pågår tills vidare. Nattsläckningen har bidragit med en inbesparing på 25 % av elförbrukningen år 2024 jämfört med år 2022.
Uppgörande och ibruktagande av långsiktig plan för byggnadernas underhåll	Långsiktig plan i användning: ja/nej	2023	★ ★ ★		En mall har uppgjorts och byggnader håller på att införas i den.
Påfyllning av blåsull på vinden samt genomgång och lappning av befintlig isolering vid Kommungården.	Åtgärder utförda: ja/nej	2023	★ ★		Påfyllning av blåsull gjordes och isoleringen lappades år 2023.
Minska energiförbrukning med 5 % under vintern 2022–2023	Förändring i procent	2023	★ ★ ★		Den faktiska elförbrukningen minskade med hela 6,8 % under vintern 2022–2023 i jämförelse med vintern innan. Den införda nattsläckningen bidrog till att vägbelysningens elförbrukning minskade med 16 % och fastigheternas konsumtionsel minskades med 3,34 % genom att

					bryta beteendemonster.
Införskaffning av cykelbarometrar som räknar och informerar förbipasserande om hur många som cyklar i området.	Antalet utplacerade barometrar.	2024	★		Möjligheten att räkna cyklar i trafiken har utretts. Kommunen har en mätare som kan anpassas för cykeltrafik, men antalet kan inte rent tekniskt informeras direkt till de förbipasserade. Mätningar genomförs år 2025.
Byte av kommunens nuvarande paketbil till miljövänligt fordon.	Förverkligat: ja/nej	2024	★★		En eldriven paketbil införskaffades och togs i användning.
Inreglering av ventilation i fastigheterna för att minska på uppvärmningskostnader och energiåtgång.	Antalet byggnader där justering gjorts	2022–2025	★★		Golvvärmern har reglerats vid Solrosens daghem. Inreglering gjordes år 2023 vid idrottshallen, Kvarnbo daghem, Solrosens daghem samt Nedervetil skola.
Utdelning av årligt hållbarhetspris.	Antalet utdelade priser	2022–2025	★★		Nomineringar insamlades under hållbarhetsveckan (Utdelning av pris i samband med kulturen och idrottens kväll i januari 2025).
Uppgörande av vägplan och förverkligande av gång- och cykelled längs sträckan Murick–Backända.	Plan gjord: ja/nej, förverkligande: ja/nej	2022–2028	★★★		Ett förslag på vägplan har skickats vidare till trafikledsverket för fastställande. En projektansökan gällande byggandet av underfarten inlämnades under våren, men beviljades ej.

Bensindrivna maskiner och verktyg ersätts med batteridrivna för att minska på energiåtgång.	Antalet inköpta batteridrivna verktyg/maskiner	2022–2030	★		Sju olika verktyg ersättes med elverktyg år 2024.
Anskaffning av solpaneler för att främja ren el samt för minskade elkostnader.	Total effekt för installerade solpaneler	2022–2030	★★		Solpaneler har år 2024 installerats på idrottshallen. Panelernas totala effekt är 27,52 kWp. Solpaneler finns också på Ådalens slöjdsal (37 kWp) och på Nedervetil skola (10 kWp).
Byggande av laddningsstationer för eldrivna fordon.	Antalet stationer byggda	2022–2030	★★		Elladdning har byggts vid Ådalens skolas kök och vid Terjävs vårdcenter av Compass Group och används för transport av matportioner. Förberedelser för byggande av el-laddningsstationer har gjorts på Ådalens skolas gårdsplan.
Utveckling av cykelparkering.	Antal byggda cykelplatser med tak	2022–2030	★★		Två cykeltak byggdes på Ådalens skolas och gymnasiets gårdsplan under året.
Glödlampor byts till LED-lampor (inomhusbelysning) för att minska på energiåtgång.	Antalet armaturer som byts ut	2022–2030	★★★		Armaturer har bytts ut vid Sandbacka vårdcenter (20 armaturer) och på Central-skolans gårdsplan (15 armaturer). Utöver dessa har också enstaka armaturer bytts ut till LED när gamla har gått sönder.

Glödlampor byts till LED-lampor (gatu-belysning) för att minska på energiåtgång.	Antalet armaturer som byts ut	2022–2030	☆☆☆		Längs Ranivägen utbyttes 16 armaturer och längs Högnabbavägen utbyttes 53 st. år 2024. I Kolam och Hästbacka byttes sammanlagt 91 armaturer ut år 2023.
Skapa förutsättning för etablering av vindkraft.	Totaleffekt på byggda vindkraftverk	2022–2030	☆☆☆		I kommunen finns fyra pågående vindkraftsprojekt: Kvarnbacken har framskridit längst och befinner sig i förslagsskedet. För Markjärv och Jolkka har deras PDB:er varit till påseende. Därtill pågår planering vid Nydalabacken.
Skapa förutsättning för etablering av solparker.	Åtgärder utförda: ja/nej	2023–2030	☆☆☆		En solpark på 40 hektar planeras i samband med Kvarnbackens vindpark. I Terjärv beviljades år 2023 undantagslov för Farmsol i Terjärv för tot. 3 hektar. Uppgifter har getts åt intresserade företag.
Uppgörande av vägplan och förverkligande av gång- och cykelled längs riksväg 8 längs sträckan Karleby–Kronoby–Edsevä.	Plan gjord: ja/nej, förverkligande: ja/nej	2023–2030	☆☆☆		Projektet har inte avancerat under året med anledning av få understöds-möjligheter. Översiktsplanen färdigställdes och behandlades av tekniska och miljönämnden samt kommunstyrelsen år 2023.

Minska energiförbrukning med 10 % jämfört med utgångsläget 2021 genom att energieffektivera byggnader.	Förändring i procent	2030	☆☆☆	Utgör ej ett mål för år 2024
Mål som tillkommit år 2025:				
Gräsmattor lämnas oklippta på utvalda platser för att främja pollinering. De utvalda platserna skyltas för att informera invånarna om miljögärningen och för att inspirera andra att ta exempel.	Antalet oklippta gräsmattor	2025	☆	Utgör ej ett mål för år 2024
Hållplatser för skolskjutsar förbättras.	Antalet förbättrade hållplatser	2025	☆	Utgör ej ett mål för år 2024
Ett internt lånesystem tas i bruk för gemensam användning av kommunens elbil för att främja delningsekonomi.	Lånesystem i användning: ja/nej	2025	☆☆	Utgör ej ett mål för år 2024
Ett större solenergi-projekt avancerar under året.	Vidtagna åtgärder	2025	☆☆	Utgör ej ett mål för år 2024
Den första delgeneralplanen för vindkraft godkänns.	Plan godkänd: ja/nej	2025	☆☆	Utgör ej ett mål för år 2024

3.3.2 Byggnadskansliet

Byggnadskansliet övervakar och beviljar tillstånd för byggande i kommunen. Kraven på och intresset för miljövänligt byggande ökar och byggnadskansliet har en roll att spela i främjandet av miljövänligt och hållbart byggande i hela kommunen. En viktig del av detta är att se till att olika myndigheters krav uppfylls, t.ex. krav på energieffektivitet.

Mål	Mätare	Genomförande	Uppskattad effekt	Uppföljning av åtgärder för år 2024	
Elektronisk bygglovsprocess.	Elektronisk tjänst i användning: ja/nej	2023–2025	☆☆☆		Lupapiste-tjänsten är fortsättningsvis i användning.
Mål som tillkommit år 2025:					
En kampanj genomförs för att minska på antalet bygglov som görs till pappers.	Kampanj förverkligad: ja/nej	2025	☆☆	Utgör ej ett mål för år 2024	

3.3.3 Miljökansliet

På miljökansliet sköts de uppgifter som hör till den kommunala miljövårdsmyndigheten, vilket innebär handläggning av tillstånd, anmälningar, utlåtanden, rådgivning, tillsyn m.m. Uppgifterna sköts i huvudsak som kontorsarbete men består också av terrängbesök och inspektioner. Miljövården arbetar för att trygga en hälsosam, trivsamt och stimulerande samt naturekonomiskt hållbar livsmiljö för kommunens invånare.

Mål	Mätare	Genomförande	Uppskattad effekt	Uppföljning av åtgärder för år 2024	
Skapa kampanj om vårdbiotoper för att främja frivilligt arbete.	Antalet skrivna inlägg	2022	☆☆		En some-kampanj verkställdes under våren 2024.
En informationskampanj om invasiva arter ordnas på sociala medier för att öka samhällskunskapen samt för att främja talko-insatser.	Antalet skrivna inlägg	2022–	☆☆		En informationskampanj ordnades i samband med PIA-projektet.
Kartläggning av invasiva arter i kommunen.	Kartläggning gjord: ja/nej	2022–2024	☆☆		Utredning av förekomsten fortsatte inom PIA-projektet.

Restaurering av vattendrag.	Antalet restaurerade vattendrag	2023–2030			Inga ansökningar inlämnades och restaureringsbidraget kunde således inte utbetalas. Istället beslutade tekniska och miljönämnden att bidragspengarna öronmärks för en kartering och skyltning vid Skalasträsket år 2025.
Åtgärder görs varje år för att förhindra spridning av invasiva arter och för att främja biodiversiteten.	Antalet m ² som bekämpats	2022–2030			Inom PIA-projektets sista år har det bekämpats invasiva växtarter på 38 platser i kommunen. Totalt 15 platser har prioriterats för fortsatt bekämpning.
Inrätta blomsterängar för pollinere. Ängarna har infoskyltar för allmänheten.	Antalet blomsterängar	2023–2030			En äng förbereddes intill Terjärv sportplan.
Ingå i ett Metso-avtal: Med Metso avses ett frivilligt skydd av specifika skogar för att främja biodiversitet.	Areal med Metsoavtal	2023–2030			Inga åtgärder gjordes år 2024. Inom kommunen finns 36 privata, 10-åriga Metso-projekt som tillsammans har en total yta på 97 ha.
Delta i ett Helmi-program: Livsmiljöprogrammet Helmi syftar till att trygga biologisk mångfald och motverka utarmning i hotade livsmiljöer.	Antalet objekt som ingår i Helmi-programmet.	2023–2030			På den privata sidan ingår Viitavesibäcken och Hällörsfjärden i Helmi-programmet. Under år 2025 görs en naturinventering vid Skalasträsket och deltagandet i Helmi-programmet för sjöns del utreds.

Inrätta och sköta vårdbiotoper samt informera om dessa till allmänheten.	Antalet inrättade vårdbiotoper, skyltning vid vårdbiotop: ja/nej, antalet inlägg på sociala media	2030	★ ★	<i>Utgör ej ett mål för år 2024</i>
Mål som tillkommit år 2025:				
En naturinventering och hydrologisk utredning genomförs vid Skalas-träsket i Kronoby. Därtill görs även andra åtgärder för att öka kunskapen om sjön och göra den till en naturlig och tillgänglig del av kulturområdet vid Torgare och rekreationsområdet vid vandringsleden resp. skidspåret till Lillträsk.	Sammanställning av vidtagna åtgärder	2025	★ ★	<i>Utgör ej ett mål för år 2024</i>

4 Klimatsmarta åtgärder som redan görs

Under årens lopp har det gjorts massor av fina klimat- och hållbarhetsgärningar. Nedan följer ett axplock av goda åtgärder som har vidtagits.

Allmänna sektorn:

- Kommunen har ansökt om och deltar i flera regionala klimatprojekt.
- Kommunen deltar tillsammans med övriga Jakobstadsregionen i en treårig finansiering av en 100 % projektanställd klimatkoordinator
- Kommunen har övergått till digital möteshantering och samtliga organ undertecknar sina protokoll digitalt.
- HR-ärenden sköts digitalt och en elektronisk underteckningstjänst för avtalshantering är i användning.
- Klimatstrategins åtgärder tas med i kommunens budgetar och vid uppföljning i bokslut.
- Kommunen har pappersfria möten.
- Förtroendevalda samåker till möten.
- Möjlighet till distansjobb erbjuds enligt överenskommelse med förmannen.
- Kommunen erbjuder en cykelförmån åt anställda som 6 % av de anställda har nappat på.
- Årets cykelpendlare utses årligen för att inspirera till mer cykling.
- Årliga cykelkampanjer ordnas för olika målgrupper: Kommunen är också årligen med och tävlar i Kilometrikisa-tävlingen.
- Kommunen lånar ut elcyklar av terrängmodell avgiftsfritt till allmänheten.
- Kommunen har fina vandringsleder och årliga möten ordnas med vandringsledsaktiva: Kommunen utdelar bidrag och skyltar för lederna.
- Skräpplockningstälko ordnas årligen tillsammans med ungdomsfullmäktige.
- Kommunen har stränga krav gällande avtal för köksfunktioner som följs upp regelbundet: Krav ställs bl.a. på närproducerad mat, ekologiska varor, vegetariska dagar, ansvarsfullt producerade livsmedel och säsongsmat. Därtill ingår krav på t.ex. sysselsättning av svårssysselsatta, delvis fossilfria transporter och miljömärkningar vid användning av städmedel.
- Matsvinnet mäts dagligen och informationen används för att minska på svinnet: Överloppsmaten säljs via ResQ-appen.

- Hållbarhetsveckan uppmärksammas årligen med olika evenemang samt på kommunens sociala medier: MI och biblioteket samarbetar vid ordnandet av evenemang under veckan.
- Hela och rena kläder som glömts vid Idrottshallen och inte hämtas doneras till loppis.
- Kommunen arrangerar årliga loppisar.
- Begagnade idrottsredskap i gott skick köps in till kommunen.
- Nya redskap köps regelbundet in till biblioteken och lånas ut till allmänheten.
- Biblioteken plastbantar.
- Bokbussen används internt för att transportera mindre saker till de olika kommundelarna.
- MI ordnar distans- och hybridkurser samt kurser kring cirkulär ekonomi och hållbar utveckling.
- Fritidskoordinatoren och utepedagogen köper in gemensamma verktyg som kan användas både dagtid och kvällstid

Bildningssektorn:

- Alla kommunens skolor är Grön Flagga-certifierade.
- En lärtig för hållbarhetskompetens för den grundläggande utbildningen och gymnasiet tagits i användning som ett komplement till läroplanen.
- Uteklassrum tillämpas i skolorna 1–6.
- Utepedagogik tillämpas i småbarnspedagogiken, förskolorna, skolorna och gymnasiet.
- Lektioner i miljöfostran hålls i samarbete med Ekorosk.
- Veckovisa matbeställningar lämnas in för att undvika överproduktion och matsvinn.
- Årligt återkommande temahelheter ordnas för barn och elever kring hållbarhet och biologisk mångfald.
- Temaveckor arrangeras för att minska på matsvinn.
- Fågelholkar byggs varje år i slöjden.
- Spel, leksaker, pussel och möbler roteras mellan olika enheter inom småbarnspedagogiken.
- Bokbytarhyllor med barnböcker finns på enheterna i småbarnspedagogik.
- Material återanvänds i träslöjd och textilslöjd samt vid pyssel.
- Cykelkampanjer arrangeras för att få elever att cykla och gå till skolan.
- Möjlighet att använda lånade cyklar finns i Ådalens skola och gymnasiet.
- Gymnasiet använder nästan enbart digitala läromedel.

Tekniska sektorn:

- Nedervetil skola, förskola och bibliotek har byggts på ett klimatsmart vis och har solpaneler (10 kWp) i användning.
- Solpaneler är i användning vid Ådalens skolas slöjdsal (37 kWp) och vid idrottshallen (28 kWp) och kommunen investerar årligen i solpaneler.
- Avfallskärl för plastavfall finns vid kommunens allmänna fastigheter och används.
- Cykelvägen längs Flygfältsvägen har färdigställts.
- Planering av två nya cykelvägar pågår.
- Nya cykeltak byggs kontinuerligt.
- Varje år görs det investeringar i LED-armaturer för inomhus- och gatubelysning.
- Kommunen utför nattsläckning för att spara på elförbrukning, vilket har genererat en inbesparing på 4,6 % av kommunens totala elförbrukning: Detta motsvarar en inbesparing på hela 16 % av kommunens utomhusbelysning.
- Inreglering av ventilationen görs regelbundet i kommunens fastigheter för att minska på uppvärmningskostnader och energiåtgång.
- Batteridrivna verktyg köps in i stället för bensindrivna.
- Gamla möbler doneras och/eller säljs bort.
- Tekniska personalens arbetskläder repareras vid behov vid Ånyo Loppis och Café
- Fordonsparken har förnyats till en bättre euro-standard.
- Allmänna cyklar har köpts in för utlåning till anställda och har utplacerats på olika håll i kommunen.
- Årets hållbarhetspristagare utdelas årligen för att uppmuntra till hållbarhetsgärningar.
- Bekämpning av invasiva arter och utredning av arternas förekomst görs inom det regionala PIA-projektet: Informationskampanjer hålls på sociala media för att öka samhällskunskapen om invasiva växtarter.
- Vid planläggningen beaktas att ingen ny bebyggelse placeras på områden med översvämningsrisk.
- Lupapiste-tjänsten har tagits i användning för att möjliggöra en elektronisk bygglovsprocess samt en delvist digitaliserad arkivering.

5 Årsklocka för år 2024 med uppföljning av mål

Detta kapitel innehåller en utvärdering av de åtgärder som var inplanerade under kalenderåret 2024. Utvärderingen av åtgärderna har gjorts med symbolerna som förklaras nedan.

= Utförd

= Påbörjad/Delvist utförd

= Ej påbörjad/Ej utförd

Q1: januari–mars

- En samåkningskampanj för anställda ordnas

Kommentar: Cykelkampanjer hölls för att sporra till hållbar mobilitet. Standup-föreläsningen CYKLA som tog fasta på hållbart resande ordnades för kommunens anställda.

- Utdelning av stöd för upprätthållande av vandringsleder.

- Anhållan om tjänsteårs- och erfarenhetstillägg digitaliseras

- Dokumentationen av medarbetarsamtal och uppgiftsbeskrivningar digitaliseras.

- Allmänna cyklar tas i bruk av personalen på olika håll i kommunen.

Q2: april–juni

- Informationskampanjer om invasiva arter och vårdbiotoper ordnas.

- Allmänna elcyklar utlånas till allmänheten.

- Priset Årets cykelpendlare utdelas.

- En cykelkampanj för kommunanställda, kommuninvånare och för skolelever ordnas under nationella cykelveckan.

- En kampanj ordnas för att uppmuntra eleverna att ta sig till fots eller med cykel till och från skolan eller taxin/bussen.

- En blomsteräng iordningställs och planteras.

Blomsterängen planerades och förbereddes. Den planteras år 2025.

- Skräpplockningstalko ordnas tillsammans med ungdomsfullmäktige.

- Utredning av förekomsten och bekämpning av invasiva arter fortsätter.

- Inköp av nytt redskap till biblioteket och uppföljning av utlåningsstatistik.

- Möte med vandringsledsaktiva hålls.

Ett möte ordnades, men inhyllades p.g.a. det låga antalet anmällda.

- Solpaneler till ett värde av 25 000 € installeras.

- Päikky Admin, som möjliggör digitala beslut för anhållan om plats i småbarnspedagogik, tas i användning.

- En lärstig för hållbarhet i grundskolan och gymnasiet godkänns.

Q3: juli–september

- Inköp av allmänna elcyklar för utlåning till allmänheten.
- Bokbytarhyllor och -lådor marknadsförs.
- Bokbussen marknadsförs internt för transport av mindre saker till olika kommundelar.
- En kampanj om möjligheten att byta till e-faktura ordnas.
Kommentar: En uppmaning att byta till e-faktura ingick på alla kommunens pappersfakturer som skickades ut. Instruktioner för hur man går till väga hittas på kommunens webbplats.
- Faktureringsstillägg införs för återkommande pappersfakturer.
Kommentar: Är inte tekniskt möjligt i kommunens faktureringsprogram. Målet slopas därför.
- Hållbarhetskampanj på sociala medier under hållbarhetsveckan.
- Hållbarhetsveckan uppmärksammas exempelvis med ett evenemang, tävlingar eller annat program för allmänheten.
- Ett gemensamt evenemang om hållbarhet ordnas av biblioteket och MI under hållbarhetsveckan.
- Storloppis arrangeras.
- En lämplig plats för en blomsteräng, ett Helmi-program och/eller ett Metso-avtal utses.
Kommentar: En blomsteräng förbereddes i Terjärv intill sportplanen. Därtill beslutades att Skalasträsket i Kronoby ska karteras under år 2025: Sly togs bort i området under 2024.
- En investering på 40 000 € görs för att uppgradera gatubelysning till LED.

Q4: oktober–december

- Utdelning av hållbarhetspris.
- Uppgörande av långsiktig plan för byggnadernas underhåll färdigställs.
Kommentar: En mall för planen uppgjordes under året och information om byggnaderna har börjat föras in i mallen.

6 Årsklocka för år 2025 med uppställda mål

Vid övergången till ett nytt år bör en ny årsklocka göras upp. I årsklockan presenteras de åtgärder som kommunen har som mål att göra under verksamhetsåret.

Q1: januari–mars

- Vid upphandlingen av Terjärv förskola och skola bedöms projektets minimering av klimatpåverkan vid val av anbud.
- Upphandlingsdirektivet uppdateras: Hållbarhet ingår som en målsättning vid kommunens upphandlingar.
- En samåkningskampanj ordnas, t.ex. i samband med lanseringen av *Commu*-appen.
- En kampanj om möjligheten att utnyttja cykelförmånen genomförs.
- Earth hour uppmärksammas i skolorna.

Q2: april–juni

- En anhållan om understöd för byggandet av underfarten för cykelleden vid Murick–Backändavägen inlämnas.
- Den första delgeneralplanen för vindkraft godkänns.
- Solpaneler installeras på en byggnad med hög energiförbrukning.
- Möte ordnas med vandringsledsaktiva.
- Årets cykelpendlare koras.
- Kommunens nya cykelleder marknadsförs.
- En cykelbarometer tas i bruk för att mäta cykeltrafiken.
- Ett lånesystem tas i bruk för gemensam användning av kommunens elbil.
- Skräpplockningstalko ordnas av ungdomsfullmäktige.
- En kampanj för minskning av antalet bygglov som inlämnas till pappers görs.
- En informationskampanj om invasiva arter och vårdbiotoper ordnas: Frivillig bekämpning av invasiva växtarter uppmuntras och stöds ekonomiskt.
- Blomsterängen vid sportplanen i Terjärv sås med inhemska och naturligt förekommande växter.

Q3: juli–september

- En naturinventering och hydrologisk utredning genomförs vid Skalasträsket
- En kampanj genomförs i sociala medier för att marknadsföra bokbytarmöjligheter.
- En kampanj om möjligheten att byta till e-faktura genomförs.
- Finska naturens dag och trafikveckan uppmärksammas i skolorna.
- Hållbarhetsveckan uppmärksammas med ett evenemang, tävlingar eller annat program för allmänheten.
- Delar av lämpliga gräsmattor lämnas oklippta och förses med allmänna infoskyltar.
- Hållplatser för skolskjutsar förbättras i syfte att uppmuntra till mer cyklande.
- Nomineringar insamlas för *Årets hållbarhetspristagare*.

Q4: oktober–december

- En upphandling av mer klimatsmarta skolskjutsar förbereds.
- Uppföljning av lärtigen för hållbarhet utförs.

Kontinuerlig verksamhet under år 2025

- Pappersfria möten hålls: Inga föredragningslistor/protokolls skickas ut till pappers.
- Utdelning av gratis skyltar till vandringsleder.
- Årsvis minskning av antalet utskrifter.
- Uppföljning av MI:s ordnade distans- och hybridkurser samt kurser kring cirkulär ekonomi och hållbar utveckling.
- Leksaker, spel och pussel roteras mellan olika enheter inom småbarnspedagogiken.
- Kommunens lärare skaffar sig ny kunskap och undervisningsmetoder genom att delta i fortbildningar om klimatet.
- Vid interna möten serveras vegetariska tilltugg.
- Elycklar, instrument och redskap utlånas av biblioteket
- Temahelheter ordnas för barn och elever om hållbarhet och biologisk mångfald.
- Lektioner i miljöfostran ordnas i åk 3, 6 och 9 med Ekorosk utöver annan miljöfostran.
- Skolbesök görs vid de lokala reningsverken för att de unga ska få en inblick i vattnets kretslopp.
- Utomhuspedagogik tillämpas inom småbarnspedagogiken, förskolorna och skolorna.
- Det investeras i minst en klassuppsättning IKT-utrustning per år.
- Inreglering av inomhus- och utomhusbelysningen sker regelbundet.
- Bensindrivna maskiner ersätts kontinuerligt med batteridrivna.
- Byggande av laddningsstationer för eldrivna fordon.
- Bokbussen marknadsförs internt inom organisationen som en lösning för transport av mindre saker till de olika kommundelarna.
- Utveckling av cykelparkering.
- Lampor ersätts med LED-lampor, både inomhus och utomhus.
- Vattendrag restaureras regelbundet.

7 Åtgärdsuppföljning och evaluering

Åtgärder följs upp minst en gång per år och tillfogas nästa års plan. I samband med uppföljningen görs en evaluering av planen i allmänhet och åtgärder i synnerhet.

Syftet med den årliga redovisningen är att visa på utveckling, vilket görs via uppfyllandet av enskilda åtgärds mål. Genom att lyfta upp sådant som redan görs hoppas vi dessutom kunna sporra till ytterligare utveckling.